

РОК-ФЕСТИВАЛІ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ

Актуальність теми дослідження зумовлена процесом становлення української державності, яка детермінується багатьма факторами, серед яких важливе місце посідає патріотична свідомість українців як одного із головних чинників консолідації суспільства. Пріоритетним завданням сьогодення є об'єднання громадян України навколо спільних національних інтересів і культурних цінностей, розуміння сучасних форм усвідомлення людьми їхньої причетності до свого народу, адже справжнє духовне відродження нації тісно пов'язане з усвідомленням її глибоких історичних коренів, знанням своєї матеріально-культурної і духовної культури. Таким чином, пробудження до життя патріотичних ідей, виявлення основних шляхів та тенденцій національного відродження вимагають більше уваги приділяти джерелам і рушійним силам національних процесів, умовам і факторам, які впливають на характер, особливості та динаміку їхнього розвитку.

В Україні патріотизм повинен бути введений в ранг національно значимої і об'єктивно необхідної цінності, оскільки являє собою одне з найбільш глобальних людських почуттів, закріплених віками і тисячоліттями. Ефективність у формуванні патріотичної свідомості досягається не використанням поодиноких цінностей, а системою їхнього поєднання. Однією з найпотужніших духовних сил такої системи є музичне мистецтво, зокрема фестивалі української рок-музики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що проблема патріотизму, сутності патріотичної свідомості, почуттів індивідів, зокрема й любові до батьківщини, знайшла своє відображення у вітчизняній (В. Бичко, Л. Буєва, І. Надольний, Л. Сохань, І. Стогній, О. Забужко, В. Шинкарук) та зарубіжній (І. Кант, К. Роджерс, Е. Фромм та ін.) науковій літературі. Для нас важливими є положення про взаємозалежність людини і суспільства, про активне, дієве виявлення патріотизму індивідом у діяльності та спілкуванні.

Мета статті. Проаналізувати переваги рок-фестивалів як засобу патріотичного виховання в молодіжному середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед широкого арсеналу боротьби за національний суверенітет пріоритетне значення має рефлексія духу народу, артикуляція його патріотичного сумління. Саме рок-фестивалі створюють духовну потужність ідентичності з нацією, країною, світоглядними позиціями, переконаннями тощо. За своєю соціальною природою патріотизм є гуманним, толерантним феноменом. У практичному аспекті патріотизму властиві поміркованість і раціональне використання форм, методів і засобів досягнення цілей [1, с. 40-41]. У цій статті ми зробили

спробу висвітлити низку рок-фестивалів, які з упевненістю можна назвати культурними джерелами патріотичного життя нації, ресурсним центром світоглядних позицій, переконань молодих українців.

Рок-фест «Тарас Бульба» відбувається з 1991 року на берегах ріки Ікви, під мурами Дубенського замку князів Острозьких та Любомирських. Він є найстарішим рок-фестивалем України і ровесником Незалежної України. Це культурно-мистецький проект, спрямований на розвиток та популяризацію вітчизняної молодіжної культури та естетики. Фестиваль сприяє піднесенню української національної ідеї серед молодих творчих сил, зростанню професійного рівня українських виконавців. З 1991 по 1994 роки фестиваль проходив у місті Дубно Рівненської області. З 2002 року його знову відновили. Фестиваль «Тарас Бульба» охоплює три музичні жанри: рок, поп та етно. Головною умовою участі у фестивалі є виконання україномовної рок-музики у всіх її напрямках та стилях. На музичний фестиваль «Тарас Бульба» в різні роки приїздили учасники та гості не тільки з України, а й з-за кордону. У Дубні виступали музиканти з Австрії, Словаччини, Росії, Німеччини, Канади, Польщі, Бельгії, Франції, Молдови та Білорусі. Творчий шлях багатьох із знаних нині виконавців починався на сцені Рок-фесту «Тарас Бульба». Дубенчани та гості міста неодноразово ставали безпосередніми свідками народження нових зірок української естради [2].

Фестиваль **Woodstock Ukraine** – один із наймасштабніших і найвизначніших в історії рок-фестивалів, символ вільного і мирного співжиття, а також взаємної допомоги величезної кількості споріднених ідеєю людей. Він є аналогом світового благодійного музичного опен-ейру, який вперше пройшов у США в 1969 році під гаслом Peace, Love and Happiness («Мир, любов і щастя»). Тоді на одній із ферм штату Нью-Йорк, зібралося близько 500 тисяч гостей, аби послухати The Who, Дженіс Джоплін, Джо Кокера, Джимі Хендрікса, Карлоса Сантану і багатьох інших музикантів.

У 1995 році для волонтерів польської акції «Великий Оркестр Святкової Допомоги» (фондація «WOŚP») було організовано перший польський фестиваль під назвою «Зупинка Woodstock» («Przystanek Woodstock»). Діяльність фонду «WOŚP» під керівництвом Єжи присвячена збору коштів для допомоги дітям-інвалідам і сиротам, а також спрямована на розвиток волонтерського руху. Фестиваль є великою подякою волонтерам за їхню працю впродовж року. Щороку в події беруть участь близько 30 музичних гуртів, почесними гостями фестивалю були [«Guano Apes»](#), [«Papa Roach»](#), [«The Prodigy»](#), [«The Stranglers»](#), [«Korpiklaani»](#), [«Clawfinger»](#) та багато інших. У 2011 році польський [«Przystanek Woodstock»](#) відвідало близько 700 000 людей.

У 2012 році Всеукраїнський благодійний фонд [«Серце до серця»](#) вирішив перенести традицію Woodstock в Україну. Щоб віддячити своїм волонтерам за сумлінну співпрацю з фондом над збором коштів для закупівлі медичного обладнання для дітей та дитячих лікарень, фонд започатковує

традицію українського благодійного «Woodstock'у». Фестиваль Woodstock Україна є благодійним. Усі учасники та відвідувачі беруть у ньому участь безкоштовно. За порядком на заході стежать загони волонтерів ВБФ «Серце до серця». Останні кілька років фестиваль Woodstock Ukraine відбувається в затишному та історичному місці – на території замку Свірж Львівської області. У 2014 році фестиваль відбувався під гаслом STOP WAR та об'єднав у собі тисячі небайдужих українців та європейців [3].

Організатор та член правління ВБФ «Серце до серця» Євгенія Баранська зазначає: «Для нас важлива складова Woodstock — це виховання, поєднання молоді та розкриття потенціалу української рок-музики. Тут нові українські гурти мають змогу, з одного боку, показати свою творчість, а з іншого боку – побачити виступи західних рок-гуртів. Фестиваль завжди був та буде безкоштовним для відвідувачів, музиканти виступають також без гонорару – це константа. Як організатори ми забезпечуємо інфраструктуру, чистоту, зручності та розваги, але й вимагаємо від відвідувачів виконання правил перебування на фестивалі – Не палити, Не смітити, Не розпивати алкогольні напої, поводити себе доброзичливо та ввічливо, адже цей фестиваль зроблено волонтерами для волонтерів та соціально-відповідальних людей» [4].

На фестивалі виступають музиканти різних музичних стилів та напрямків з різних країн, такі як: «The Snuff» (Чехія), «Дай дарогу» (Білорусь), «Clock Machine» (Польща), «WILD PIG» (Польща), українські рокери «Скрябін», [«ГНМК»](#), [«PanKe Shava»](#), [«The ВЙО»](#), [«Bahroma»](#), [«ДримбаДаДзига»](#), [«We Are!!»](#), [«Мандри»](#), [«Гайдамаки»](#), [«ТаРута»](#), «The Velvet Sun», [«Веремій»](#), [«С.К.А.Й.»](#), [«КораЛЛі»](#), [«Гапочка»](#), [«Фіолет»](#), [«SWEETLO»](#), «Sinoptik», «Indytronics», «Fontaliza», «Detach», «Тріставосемь», «Arlett», «ЕЕ» [5].

Ще один фестиваль, вартий уваги, це **«Славське рок-фест»** – міжнародний рок-фестиваль, що проводиться у липні з 2007 року у відомому гірськолижному містечку Славське на Львівщині. Гасло фестивалю «Я люблю Карпати» співзвучне з низкою однойменних збірок, які кожного сезону випускає Український гірськолижний клуб. Фест затіяний співзасновником клубу Сергієм Харчуком і товариством Спортивні та культурні ініціативи. Музична програма кожного року пропонує поціновувачам музики весь спектр можливого розуміння слова «рок», запрошуючи як більш-менш відомі команди, так і багато молодих колективів. За роки проведення фестивалю тут побувало більше 50 колективів з усіх країн світу. Україну представляли «Горгішелі», «Мертвий Півень», «Оратанія» та «Файно» зі Львова, «Пан Пупец» і «Фліт» з Івано-Франківська, «Гуцул Каліпсо» з Буковини, «От Вінта!» з Рівного та столичні гурти «Катя Гапочка» та «Бенд», «Н-Три», «Колохмар» і «ДримбаДаДзига» [6].

У 2016 році Фестиваль **«Бандерштат»** відзначив десяту річницю свого існування. За цей час захід пройшов цілу еволюцію у власному становленні,

від локального музичного фестивалю альтернативної музики до одного з найбільших open-ейр майданчиків країни.

Це фестиваль українського духу і не лише екскурс в героїчне минуле українського народу, сторінок національно-визвольного руху, а й пропагування сучасного культурного продукту в Україні, а відтак – і робота на його майбутнє. Актуальні музичні та літературні тенденції, відомі обличчя сучасників, дискусійні майданчики, спорт та спілкування – все це зібрано під фестивалним брендом «Бандерштату», назва якого відсилає нас до культової пісні «Братів Гадюкіних».

Здоровий український патріотизм у сучасній і актуальній обгортці як історичне явище та модна тенденція – це візія організаторів на сьогоднішній день. Поєднання творчого і громадсько-ініціативного напрямку та можливість долучення до заходу громадських організацій та проектів, – усе це передбачає об'єднавчу ідею проведення «Бандерштату».

За десять років проведення фестивалю «Бандерштат» став наймасштабнішою арт-візитівкою Волині, збираючи щороку тисячі людей з усіх куточків України та з-поза її меж. Разом організатори шукають подальші шляхи руху країни як у культурній, так і в громадсько-політичній сфері.

За роки існування та проведення «Бандерштату» на фестиваль завітала величезна кількість відомих у різних сферах життя українців: Сашко Положинський, Вахтанг Кіпіані, Олесь Доній, Мустафа Найем, Майкл Щур, Юрій Луценко, Семен Семенченко, Степан Романів, Олена Білозерська, Юрій Шухевич, Василь Шкляр, Микола Посівнич та інші. На фестивалній сцені зіграло чимало гуртів із різних регіонів України («Тартак», «Скрябін», «ТНМК», «Onuka», «Орест Лютий» та інші), Білорусі та навіть Ірландії. Програмне розмаїття фестивалю, яке включає в себе також роботу акустичної та літературної сцени, серію зустрічей з відомими українцями, ветеранами УПА, низку різнопрофільних майстер-класів, історичну реконструкцію та показові виступи з традиційних українських бойових мистецтв, виокремлює фестиваль із-поміж інших схожих дійств [7].

Перший фестиваль «Бандерштат» був присвячений 65-ій річниці утворення Української Повстанської Армії. У фестивалі взяло участь 17 музичних колективів з різних регіонів України. На фестивалі виступили такі музичні колективи: «В.О.Д.А», «Галас» (Луцьк), «Спалені Вітрила» (Рівне), «Апатія» (Володимир-Волинський), «Underground Dimension» (Івано-Франківськ), «Проджектор Джміль» (Львів), «Смарагда» (Київ) та «Брем Стокер» (Рівне), «Віскула», «Dispel» (Луцьк), «Softminor» (Ковель), «Breaking Brain Without Aim» (Чернівці), «Н-44» (Луцьк), «Серцевий Напад» (Луцьк-Чернівці), «Де Сенс» (Червоноград), «SLAP» (Луцьк), «Полинове Поле» (Львів), «Тінь Сонця» (Київ). Протягом двох фестивалних днів на заході побувало близько 500 молодих людей переважно з Волині. Були й гості зі Львова, Івано-Франківська, Рівного, Києва тощо.

На другий фестиваль у 2008 році вперше завітали члени волинського братства ОУН-УПА, колишні повстанці. Вони були щиро здивовані, що молодь організовує такі заходи, що про них не забувають та віддають шану.

Концертну програму склали 22 гурти. Хед-лайнерами першого фестивального дня став відомий на альтернативній сцені львівський гурт «АННА». Закривали ж фестиваль метри українського року – легендарна команда «Кому вниз».

Фестиваль 2009 року був присвячений 100-й річниці дня народження Степана Бандери і мав на меті піднесення української національної ідеї серед молоді. Родзинкою тогорічного дійства стала військово-історична реконструкція бою УПА з НКВС. Більше 5 тисяч людей взяли участь у всеукраїнському фестивалі альтернативної музики «Бандерштат-2009».

У 2011 році організаторам вдалось зібрати найпотужніший за всю історію фестивалю музичний склад учасників. Крім барда з Рівненщини Володимира Пастушка, участь у концерті взяли гурти «ТerraKod» (Білорусь), «Гапочка» (Київ), «Веремій» (Київ), «Мерва» (Рівне), «Андерсон» (Київ), «Брем Стокер» (Рівне), «Мартові» (Вінниця), «Фіолет» (Луцьк), «Sweetlo» (Київ), «Ювелір» (Луцьк), «Ворст» (Рівне), «ХУч» (Львів), «CUBE» (Луцьк), «4Hours» (Луцьк), «The Crabs» (Рівне), «Безодня», «Широкий Лан» (Калуш), «Спалені Вітрила» (Рівне), «Етсетера» (Суми), «30 паралель» (Моршин). Хед-лайнерами дійства стали команди «Хорта», «Димна Суміш» та «Тартак». На «Бандерштат» завітав Юрій Шухевич, який поспілкувався з учасниками фестивалю, поділився своїми враженнями про сучасну політичну ситуацію в Україні. Окрім основної музичної сцени на фестивалі вперше була присутня ще й акустична, де виступили понад десяток гуртів з різних міст України. Окрім того, відбувся наймасштабніший націоналістичний флешмоб в Україні.

Шостий фестиваль «Бандерштат» (2012) був присвячений 70-літтю створення Української Повстанської Армії. У музичній програмі фестивалю виступили: українські гурти «Kozak System» і «Танок на майдані Конго», «символ фестивалю» соліст гурту «Тартак» Сашко Положинський, гурт «Кому вниз» (Київ), Орест Лютий із гуртом «Сталін & Гітлер капут», луцький гурт «Фіолет», рок-гурт Radio Silence (Вінниця), «О.Торвальд» (Полтава) та багато інших. Спеціальним гостем став Мирослав Симчич із Івано-Франківщини – легендарний сотенний Української Повстанської Армії, політв'язень ГУЛАГу, відомий тим, що командував найбільш результативним боєм УПА під Космачем у січні 1945 року. Новинкою на «Бандерштаті» були нічні кіносеанси. Продюсер зі Львова Тарас Чолій привіз на фест українське кіно – «Золотий вересень» та «Срібна Земля».

У 2014 році на головній сцені фестивалю виступили «Part of Universe», «4hours-band», «Широкий лан», «КЕТО», «Дикі серцем», «Брем Стокер», «Веремій», «Мотор'Ролла», «Мольфа», «Фіолет», «Різак», «Був'є», «Кому вниз», «Rizups», «Роллікс», ірландський гурт «Stuachan», «Скрябін», хуліганський гурт «Zatoczka» з Білорусі. На акустичній сцені виступили гурти «Механічний Апельсин», «Суренж», «Відстань», «SWEETLO» та «Біллі Мілліган Бенд». Також відбувся патріотичний флешмоб. Понад півтори тисячі учасників фестивалю «Бандерштат» передали послання східному сусіду. Бандерштатівці вибудували зі своїх тіл вислів «ПТН-ПНХ».

За опитуванням ведучих, «Бандерштат» відвідали, окрім глядачів із Західної України, гості з Донецька, Луганська, Сімферополя, Світловодська, Севастополя, Миколаєва, Одеси, Кіровограда, а також з Росії, Білорусі, Чехії, Польщі, Республіки Конго та Ірландії.

Дев'ятий «Бандерштат» 2015 року у Луцьку зібрав 6 тисяч гостей. У наметове містечко поселилося більше тисячі бандерштатівців. Також розширилася і географія фесту. Окрім відвідувачів з усіх областей України та Криму, до Луцька завітали чехи, білоруси, росіяни, французи, англійці та канадці. 300 вояк з «Азову», «Айдару», «ДУКУ», «Дніпра-1» та 14-ї бригади відвідали фестиваль безкоштовно. Безпекою всіх відвідувачів опікувався Цивільний корпус полку «Азов». Серед найвідоміших музичних зірок фестивалю – білорусько-український колектив «Brutto», музичний проект «ONUKA», гурти «Тартак», «ФлайZza», «O.Torvald», «Роллікс», «Фіолет», «Тінь Сонця», «АННА», «Карна». За виручені кошти з фестивалю українського опору «Бандерштат» 14-й окремії механізований бригаді Володимира-Волинського придбали тепловізор [8].

Фестиваль «**ЗАХІД**» (**Zaxidfest**) – це традиційний щорічний фестиваль сучасного мистецтва, який проходить в с. Родатичі на Львівщині. Основна мета фестивалю – популяризація української культури та розвиток фестивального руху в Україні. З 2009 року на «Заході» збираються тисячі фанатів якісної музики у стилі рок та етно. А з 2012 року у фестивалі регулярно беруть участь відомі іноземні виконавці. Основною відмінністю від всіх інших фестивалів є те, що «Захід» проводиться без підтримки спонсорів та політичних чи будь-яких інших організацій. Організаторами фестивалю є група молодих ініціативних людей. «Захід» по праву вважається найкращим open air фестивалем усієї країни. У фестивалі у різні роки брали участь такі гурти, як «Matisyahu» (USA), «Ill Niño» (USA), «The Misfits» (USA), «DevilDriver» (USA), «Emmure» (USA), «Terror Universal» (USA), «Oomph!» (GER), «We butter the bread with butter» (GER), «Crystal Castles» (CAN), «the Exploited» (SCO), «Dead By April» (SWE), «Enter Shikari» (UK), «Brutto» (BY), «I am waiting for you last summer» (RU), «Воплі Відоплясова», «Бумбокс», «O.Torvald», «Жадан та Собаки», «Гайдамаки», «Карна», «Skinhate», «Jinjer», «Тостер», «Фліт», «Morphine Suffering», «Pianобой», «the Вйо», «Vivienne Mort», «Brunettes Shoot Blondes», «Onuka», Jamala, «Vivienne Mort» [9].

Рок-фестиваль «**Файне Місто**» – це міжнародний музичний фестиваль, який відбувається щорічно у першій декаді липня з 2013 року в с. Смиківці Тернопільської області. Хоч фестиваль ще досить молодий, та вже встиг про себе гучно заявити, а масштаби його з кожним роком тільки збільшуються. Популяриність фестивалю «Файне Місто» поширюється Україною, вражаючи рок-фанів і прихильників найприємнішим вірусом – бажанням бути учасником топової молодіжної тусовки. «Файне Місто» є одним з небагатьох українських фестивалів, на якому пересікаються практично всі сучасні напрямки музики. Рок, альтернатива, фолк, поп, денс-музику виконують

тільки кращі музичні українські та іноземні виконавці на шести сценах фестивалю, які творять музичну частину фестивальної програми [10].

2015 рік видався напрочуд продуктивним для амбіційної команди фестивалю. Завдяки наполегливій роботі, цілеспрямованості та альтернативним поглядам членів оргкомітету, фестиваль посів провідні місця у фестивальному середовищі, завоювавши тисячі сердець своїх прихильників по всій країні.

У 2016 році фестиваль «Файне Місто» відбувся в чотириденному форматі на території міжнародного аеропорту «Тернопіль», що є новинкою для фестивалів формату open-air на території України. Його відкриття проходило в день святкування народного свята Івана Купала, закриття фестивалю супроводжувалося виступом європейських хедлайнерів та прямою трансляцією фінального матчу чемпіонату Європи з футболу.

Серед хедлайнерів фестивалю були такі виконавці, як «Brutto» (Білорусь), Dave Evans – 1-ший вокаліст «AC/DC» (Австралія), «The Deafening Whisper» (Франція), «Scratch the Floor» (Грузія), «Karna», «Brunettes stood Blondes», «Vivienne Mort», «Тінь Сонця», «Фіолет», «Табула Раса» та інші [11].

Міжнародний мультикультурний фестиваль «**PORTO FRANKO ГОГОЛЬFEST**» спільно створений організаторами Івано-Франківського «PORTO FRANKO» та Київського «ГОГОЛЬFEST». За фестивальні дні проводиться більше сотні заходів у локаціях історичного центру міста. Організатори називають «PORTO FRANKO ГОГОЛЬFEST» місцем сили, що надихає і зосереджує в собі проекти з різних куточків України та закордону. Основним завданням події є об'єднання зусиль митців з різних міст над створенням нових проектів, якими зможе пишатися Україна, які будуть конкурентоспроможними за кордоном і змусять світ говорити про неї. На близько двадцяти локаціях закритого та відкритого типів (Театр імені І. Франка, «Бастіон», Палац Потоцьких, «Люм'єр», Ратуша та ін.) митці з восьми країн світу – Австрії, Болгарії, Грузії, Данії, Іспанії, Китаю, Німеччини, України, Франції – представляють сім напрямків сучасного мистецтва – альтернативна музика, театр, експериментальна/класична музика, література, кіно, еко- та візуальну програми. Організатори фестивалю наголошують: «Насиченість і рівень програми робить фестиваль у Франківську однією з топових культурних подій [12]. Так, інновативним напрямком та естетичним центром фестивалю слід вважати напрям «Експериментальної та класичної музики». Музичний напрям фестивалю представляє альтернативна, академічна та андеграундна музика. Хедлайнерами напрямку альтернативної музики у 2016 році стали добре відомі гурти та виконавці: «Onuka», «Brutto&Ляпис», «Pur: Pur», «Dakh Daughters», «Panivalkova», «Maut», «Qarpa», «Bria Blessing», «Mari Cheba», «Somali YachtClub».

Варто зазначити фестивалі, які проходять у центральних та східних регіонах України. Насамперед назвемо фестиваль «**СХІД-РОК**», який організовує Тростянецька міська рада. Уперше фестиваль пройшов 26-27

липня 2013 року й зібрав біля 6 тисяч людей. Фішкою фестивалю є його місце проведення – фортеця XVIII століття «Круглий двір»: вона зображена на головному постері фесту. На початку свого існування фортецю використовували як амфітеатр, саме тому музика звучить більш приємно, ніж на відкритих фестивальных майданчиках [13]. Учасниками фестивалю були: «С.К.А.Й.», «O.Torvald», «NoFacez», «[We Are!!](#)», «[The Vips](#)», «[Гапочка](#)», «[Дороги Меняют Цвет](#)», «[Крик душі](#)», «[Dk.Dance](#)», «Stereoplen», «[Ляпис Трубецкой](#)», «[Mushmellow](#)», «Етсетера», «[Фіолет](#)», «[Кімната Гретхен](#)», KISLOROD, «40 Ерідана», «Simple Pimple», «Amusant Antenna» (2013); «[Тартак](#)», [Антитіла](#), [Fontaliza](#), «[Фіолет](#)», «[Масса Причин](#)», «[Барахта](#)», «[40 Ерідана](#)», «[Ласковые усы](#)», «[Вишес](#)», «[Бумбокс](#)», «O.Torvald», «ТНМК», «[The Vips](#)», «[7 DIALS MISTERY](#)» (Austria), [Люмьер](#), «[Without Limits](#)», «[Восьмий день](#)» (2014); «[Dance party. Dance! Dance!](#)», «[40 Ерідана](#)», «[Гражданин Топинамбур](#)», «[Bahroma](#)», «[The Hardkiss](#)», «[BB](#)», «[Інше Небо](#)», «[On Level](#)», «[SinoptiK](#)», «[Fontaliza](#)», «[MadCraft](#)» (Finland), «[Роллікс](#)», «[Brutto](#)» (2015) [14]. Завдячуючи успішному проведенню фестивалю та участі у ньому такої кількості знаних гуртів, місто Тростянець заслужив славу рок-столиці Сумщини.

Всеукраїнський Фестиваль «**Холодний Яр - фестиваль нескореної Нації**» вперше відбувся 3-5 липня 2015 року в с. Грушівка Кам'янського району Черкаської області до дня великої перемоги князя-русича, Святослава Хороброго, над Хазарією. Організують фестиваль громадські організації «Національний Альянс», «Сокіл» та Самооборона Майдану Черкаської області – за підтримки Черкаської обласної державної адміністрації. «Холодний Яр – фестиваль нескореної Нації» є молодіжним всеукраїнським фестивалем, основна мета якого виховання молоді в національно-патріотичному дусі. Як зазначають організатори, «Фестиваль нескореної Нації» відбувається у славетному урочищі Холодний Яр, щоб згадати героїчну боротьбу славних воїнів нашого народу. Дати проведення фестивалю – це дні великої перемоги князя-русича, Святослава Хороброго, над Хазарією (3 липня).

За задумом організаторів фестивалю, кожен з його днів присвячується окремим періодам в історії нашої землі: війна на Сході України, період УПА, УНР, Холодноярська республіка, Козаччина, Київська Русь [15].

На фестивалі в музичну програму ввійшли виступ молодого черкаського прогресивного музиканта Антона Стрільця «АНТОН СТРІЛЕЦЬ і HANG», проект PIANO EXTREMIST – проект однієї людини, який є символом незламності українського революційного духу, адже, попри небезпеку, музикант грав у гарячих точках Києва під час Революції Гідності, гурт «Колір ночі». Хедлайнерами фестивалю були гурти «Кому вниз», «Тінь Сонця», «Kozak System». Крім музичної сцени, фестиваль містить такі елементи, як гутірки, літературна сцена, історичний майданчик, турнір з мініфутболу, мандрівки, майстер-класи та багато іншого. Розвагами для дітей опікується громадська організація «Джура» [16].

Наймасштабніший фестиваль центральної України за останні чотири роки і один з найбільших в країні – «Стопудовка» у Дніпрі. У різні роки локація, лайнап і мета проведення цього опен ейру змінювалися. Незмінним залишається лише його постійний розвиток і активна громадянська позиція організаторів – молодіжної громадської організації «K12» [17]. Як і на більшості мистецьких акцій такого типу, організатори чудового фестивального пирога під назвою «Стопудовка» пропонують відвідувачам різноманітні програми. Це і музичні сцени з гучним і якісним живим звуком, різноманітний фудкорт на будь-який смак, нічні вечірки, фестиваль фарб холі, ярмарки, кінозона, театр, майстер класи з сальси та інших танців, спортивні ігри. Хедлайнерами фестивалю 2016 були знані музичні гурти України «Бум Бокс» та «Друга ріка» [18].

Міжнародний Open Air фестиваль «Рок Булава» проходить у червні з 2014 року на березі Дніпра в Переяслав-Хмельницькому – одному з найдавніших міст Київської Русі. Друге ім'я Переяслав-Хмельницького – місто-музей, оскільки в ньому знаходиться 27 музеїв. Це унікальне місто з чудовою архітектурою та історією [19]. На фестивалі виступають десятки гуртів з різних куточків України та ближнього зарубіжжя: «MArgyn'KO», «Naturmortum», «Лоскіт», «СТОЯК#1», «Making A Choice», «Восьмий День», «Варка», «THE LANE», «X-Rays», «Грані», «Друже Музико», «D.Staff», «DO.G», «Дредноут», «ДІТИ ВЕЛИКОГО МІСТА», «DSPLY», «DASH», «Ангажемент на втoрник», «CHERRY-MERRY», «STRAIGHTROADS» (Білорусь), «Джем Толока», «Distorted Stars», «SkySource», «EnvaiteneT», «JaneDoe», «Friday Story», «Теорія Інших», «Van Der Bra», «Штандари», «SUPERKEKS», «On Level», «MIRIUM», «THE JELLYFISH», «Мрія Життя», «Rift Of Silence», «People Eat People», «БАРАХТА», «INFINITE TALES», «CONCRETE FOUNDATION», «Ace N' Heels», «JINJER», «Kompas» (2014); «Роллік», «Morphine Suffering», «Без обмежень» (Without Limits), «ANEBO», «Thanks For Your Pain», «Кімната Гретхен», «THE FORTY REVOLUTIONS», «Kill First», «AGHIAZMA», «With All Your Strength» (Польща), «Making A Choice», «Los Unicorns» (Польща), «Thy Despair», «NEW LINE», «Krichuss (ex-CarpeDiem)», «Вихррь грез», «MArgyn'KO», «ВИШЕС», «Try It Out» (2015) [20].

Музичний фестиваль **ATLAS WEEKEND** був заснований в Україні в 2015 році. Місце проведення – Національний експоцентр України у Києві. Його організаторами виступають нічний клуб ATLAS, у честь якого фестиваль і отримав свою назву, РМК Event Agency. Основна мета Atlas Weekend – розвиток фестивальної культури в країні, а також залучення іноземних туристів в Україну і світова популяризації української музики.

У 2016 році найзнаменитіший етно-фестиваль країни «Країна Мрій» проводився в рамках Atlas Weekend для того, щоб провести фестиваль всередині головної музичної події країни. На сцені «Країни Мрій» прозвучало різноманіття етнічної та world music. Фольклорне дійство у вигляді народного гуляння-ярмарку, а також виступи таких знаменитих груп, як «Воплі Відоплясова», «ДахаБраха», «Астарта», «Перкалаба», «The Dooh»,

«Rock-N», «Йорий Клоц» та багато інших, на сцені Enjoy Stage було представлено цвіт української альтернативної музики нової хвилі. Тут виступили виконавці широкого спектру музичних напрямків – від електроніки і диско-фанку до дрім-попу та пост-року. Слухачі мали змогу почути нові концертні програми таких артистів, як Jamala, «The Maneken», «Brunettes Shoot Blondes», «К.А.Т.У.А», «Bahroma», «Pur: Pur», «Viviénne Mort» і «Петя и волки» (проект Петра Чернявського, екс-гітариста «Океану Ельзи»), яких об'єднав Enjoy Records, головний інді-лейбл в Україні [21].

Фестиваль альтернативної, неформатної та експериментальної музики **Sixteenplus** у Києві засновано 2014 року. Організатори: інтернет-канал betv, Kontrapunkt, майстерня Ефір. Як зазначають організатори, 16+ – не вікове обмеження, а швидше вказівка на місце проведення (Арт-дворик на Іллінській, 16), а «плюс» – на наповнення програми: різножанрова музика, сучасна опера, кінопокази, Медіаарт.

У 2015 році організатори зібрали понад 60 музичних проектів – від легенд і корифеїв експериментальної музики до молодих альтернативних і неформатних груп. Відсутність хедлайнерів і змішання в лайн-апі всіх можливих жанрів, напрямків і віянь, – принципова позиція фестивалю. Фестиваль відбувається протягом 3 днів і на 3 сценах, на яких лунає альтернативна, неформатна, електроакустична, академічна електронна, імпровізаційна, електронна танцювальна музика та інші спонтанні прояви творчості. На фестивалі 2015 року відбувся допрем'єрний показ «Розового бутона» (прем'єра – на Гогольфест у вересні 2015 року), створений електронним панк-дуєтом «Хамерман зніщує віруси» за участю відомих академічних та рок-музикантів)¹.

У концертах фестивалю було представлено театралізований SIOR-рок від київської групи SIOR BAND (проект братів Радзецьких), виступили «Melting Clouds», «Tape Holder» (молода команда з Кривого Рогу, яка грає у стилі progressive \ post-rock music), «Nu jazz», «Fusion», «Psychedelic», «Krautrock». Свій новий проект – дует «М» – представив Олексій Дегтяр, композитор, музикант, засновник легендарної групи 90-х «Ivanov Down» (чії композиції видавалися в різних західних збірниках альтернативної рок-музики і ввійшли в російський збірник «100 магнітоальбомов советского рока») [22].

Серед наймолодших, але амбітних фестивалів слід назвати «**UPark Festival. RHCP & MUSE**», який проходив 6-8 липня 2016 року в НСК «Олімпійський» у Києві. Він планувався як найграндіозніша музична подія в історії України. 6 липня хедлайнером дня стали легендарні «Red Hot Chili

---

¹ «Розовый бутон» - феєричний спектакль за мотивами легенд і переказів про Каїна й Авеля, де оповідачем виступає Гугл, імплантується в оперну фабулу уеллсовської кінострічки «Гражданин Кейн» (сюжет фільму дав ім'я спектаклю). Це коротке і цікаве дійство з необхідним мінімумом декору, хитромудрою, але яскравою сценографією і чіпкою хітовою музикою, під яку танцюють, плачуть і сміються. У постановці задіяні колектив театралів, художників, академічних музикантів і співаків плюс рок-група на електронному бекграунді. У створенні опери брали участь Антон Литвинов (режисер, сценарист), Павло Павлосюк (композитор, він же Гугл-оповідач), Вова Пахолук та Алік Цукренко (Каїн-поет і Авель-пісняр), Андрій Перебийніс (Адам), Таня Неїстова (Лабуда), Діана Лотоцька (Єва), басист Олександр Піпа, барабанщик Макс Гуменний, трубоч Ілля Попов, віолончелістка Жанна Марчинська, гітарист Богдан Лучний та інші.

Peppers», перед ними виступили культовий дует «The Kills», британці «Nothing But Thieves» і український колектив «The Hardkiss». Київ накрила хвиля найбільш актуального і прогресивного року, оскільки другим хедлайнером UPark Festival стала група «Muse». На одній сцені з ними виступили такі колективи, як «Hurts», «Poets of the fall» і «My Vitriol».

Організатори подбали про якісне звукове забезпечення. Велика частина устаткування замовлялася з Європи, у зв'язку з відсутністю необхідної техніки в Україні. Так, спеціально з Польщі на фестиваль привезли потужну акустичну систему K1 - це унікальна технологія поширення звуку на відкритих майданчиках. Загалом, на фестивалі було встановлено 250 професійних акустичних систем в районі сцени і по всьому стадіону [23].

Висновки. Рок-фестиваль як форма культурно-соціальної дії являє собою неоціненний засіб патріотичного виховання. Підсумовуючи, зазначимо, що саме в середовищі української молоді, яка ідентифікує себе з альтернативною музикою, спостерігається найбільш помітне національне піднесення та почуття патріотизму. Тому активізація останнім часом рок-фестивального руху, на нашу думку, рельєфно демонструє процес протистояння масовій культурі і в такий спосіб закликає молодь берегти, творити і примножувати своє українське.

Список використаних джерел та літератури

1. Гордієнко М. Г. Зовнішня агресія як фактор індукції патріотизму / М. Г. Гордієнко // Патріотизм у системі сучасних суспільних цінностей : матеріали XV науково-практичної конференції. – К. : ВНЗ «Національна академія управління», 2016. – 188 с.
2. Офіційний сайт рок-фестивалю «Тарас Бульба» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tarasbulba-fest.kiev.ua/fest/>
3. Woodstock Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Woodstock_Україна
4. Волиняни запрошують на «WOODSTOCK UKRAINE 2016» [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.volynnews.com/news/rest/volynian-zaproshuiut-na-Woodstock-Ukraine-2016/>
5. Woodstock Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.woodstock.in.ua>
6. Фестиваль «Славське-Rock» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slavskerock.in.ua/category/golovna/pro-festival>
7. Бандерштат - фестиваль українського духу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bandershtat.org.ua>
8. Бандерштат - фестиваль українського духу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bandershtat.org.ua/pro-festyval/story/>
9. Фестиваль ЗАХІД 2015 | Фестивали України - uFest.in.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zaxidfest.com/>, <http://www.ufest.in.ua/ua/fest/festival-zahid-2015>
10. Фестиваль «Файне Місто» | Фестивали України - uFest.in.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ufest.in.ua/ua/fest/festival-fayne-misto>
11. ФАЙНЕ МІСТО | ТЕРИТОРІЯ ВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fainemisto.com.ua>
12. PORTO FRANKO ГОГОЛЬFEST – місце сили, що надихає [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pfgf.com.ua/porto-franko-%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%8Cfest-%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5-%D1%81%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D1%89%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%85%D0%B0%D1%94/>

13. Схід-Рок все смог: первый масштабный рок-фестиваль Сумщины собрал в Тростянце 6 тыс. человек [Электронный ресурс] : Нащи Суми 29.07.2013//. – Режим доступа <http://nashisumy.com.ua/zhurnal/horoshie-veschi/shid-rok-vse-smog-pervyyu-masshtabnyu-rok-festival-sumschiny-sobral-v-trostyance-6-tys-chelovek.html>
14. СХІД-РОК [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://uk.wikipedia.org/wiki/СХІД-РОК>
15. Холодный Яр – фестиваль нескореної нації 2016 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://thecity.com.ua/2016/04/17/xolodnij-yar-festival-neskoreno%D1%97-naci%D1%97-2016/>
16. Всеукраїнський Фестиваль «Холодный Яр – фестиваль нескореної Нації» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.facebook.com/2016-405784856269999/>
17. Музичний фестиваль Стопудівка – 2016 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ufest.in.ua/ua/fest/muzichniy-festival-stopudivka-turbota-fest-2015>
18. Стопудівка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://stopudivka.in.ua>
19. Рок булава [Электронный ресурс] . – Режим доступа: <http://www.ufest.in.ua/ua/fest/rok-bulava>
20. Рок Булава Open Air Festival [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://pereyaslavhmel.glo.ua/rosvagi_novosti/open-air-rok-bulava-2014-1415-cheramna.html
21. Музичний фестиваль ATLAS WEEKEND | Фестивалі ... - uFest.in.ua [Электронный ресурс] . – Режим доступа: <http://www.ufest.in.ua/ua/fest/muzychnyu-festyval-atlas-weekend>, <http://www.atlasweekend.com/>
22. Sixteenplus [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ufest.in.ua/ua/fest/festival-alternativnoyi-neformatnoyi-ta-eksperimentalnoyi-muziki-sixteenplus>; <http://sixteenplus.kiev.ua/>; Фил Пухарев Фестиваль «16+»: неформат из нашего двора [Электронный ресурс] . – Режим доступа: <http://musicukraine.com/main/40-festival-16-neformat-iz-nashego-dvora.html>
23. UPark Festival. RHCP & MUSE [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://u-park.org/>